

**Uchwała z dnia 12 października 1994 r.
II UZP 29/94**

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędzia SN: Stefania Szymańska
(sprawozdawca), Sędzia SA: Barbara Wagner,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, w sprawie z wniosku Jana S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. o podwyższenie renty inwalidzkiej górniczej, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 12 października 1994 r. zagadnienia przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowieniem z dnia 28 lipca 1994 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.

"Czy na podstawie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) w wymiarze 1,8 zalicza się tylko prace wymienione w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.), czy również prace wymienione w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 21 stycznia 1984 r. (Dz. U. Nr 10, poz. 44 ze zm.) ?"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Pracownikom kierownictwa i dozoru ruchu kopalń, wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 21 stycznia 1984 r w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. Nr 10, poz. 4 ze zm.) przysługuje przelicznik 1,8 za każdy rok pracy, o ile byli oni równocześnie członkami drużyn ratowniczych bądź mechanikami sprzętu ratowniczego tych drużyn.

U z a s a d n i e n i e

Jan S., urodzony 29 kwietnia 1944 r., pobierający od 1 marca 1989 r. rentę inwalidzką górniczą odwołał się od kolejnej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 3 lutego 1994 r., którą odmówiono mu zastosowania przelicznika 1,8 za każdy rok pracy górniczej z tym uzasadnieniem, że zajmowane przez niego stanowiska w dozorze ruchu kopalni uzasadniają zastosowanie przelicznika tylko po 1,5 za każdy rok pracy.

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 1994 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie Robót Górniczych w M. w okresie od 16 marca 1978 r. do 31 grudnia 1978 r. jako dozorca energo-maszynowy pod ziemią, a następnie w Przedsiębiorstwie Robót Górniczo-Budowlanych "P." w Ł. pod ziemią na stanowiskach:

1) od 1 stycznia 1979 r. do 16 listopada 1979 r. jako dozorca oddziału energo-maszynowego,

2) od 17 listopada 1979 r. do 30 kwietnia 1981 r. jako inspektor techniczny d/s przeciwpożarowych,

3) od 1 maja 1981 r. do 30 listopada 1981 r. jako dozorca oddziału energo-maszynowego i

4) od 1 grudnia 1981 r. do 22 marca 1989 r. jako sztygar zmianowy oddziału energo-maszynowego.

Zdaniem Sądu Wojewódzkiego, nie są to stanowiska wymienione w art. 6 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.) i dlatego organ rentowy prawidłowo obliczył wysokość renty stosując przelicznik 1,5 za każdy rok pracy górniczej.

W rewizji od tego wyroku wnioskodawca podtrzymał swoje żądanie i domagał się zmiany wyroku przy zastosowaniu przelicznika 1,8 za każdy rok pracy górniczej pod ziemią wykonywanej w okresie od 16 marca 1978 r. do 22 marca 1989 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie uznał, iż w sprawie występuje zagadnienie, które wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, w związku z czym przedstawił je Sądowi Najwyższemu w trybie art. 391 k.p.c. Treść tego zagadnienia została przytoczona w sentencji uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), przy ustalaniu wysokości renty przysługującej na podstawie art. 6 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.) stosuje się przelicznik 1,8 za każdy rok pracy. W stosunku do górników wymienionych w art. 10 tej ustawy stosuje się przelicznik 1,5 za każdy rok pracy.

Przepis art. 6 ustawy o z.e.g., w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1989 r. stanowił w ust. 1, iż przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy w Polsce Ludowej:

1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu lub ładowaniu urobku, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych,

2) w drużynach ratowniczych,

3) w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn, o których mowa w pkt. 2. Z mocy art. 8 ustawy z dnia 24 maja 1990 r. o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym (Dz. U. Nr 36, poz. 206) w ust. 1 wyrazy "Polski Ludowej" zastąpiono wyrazami "na obszarze Państwa Polskiego", oraz nadano nieco zmienione brzmienie pkt. 1 tego ustępu. Przepis ust. 1 w pkt. 2 i 3 został niezmieniony.

Według art. 6 ust. 2 ustawy o z.e.g. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 1994 r.), okresy pracy wymienione w ust. 1 pkt. 2 i 3 zalicza się w wymiarze półtorakrotnym również tym pracownikom dozoru ruchu i kierownictwa ruchu kopalń, którzy pracują pod ziemią lub w kopalniach siarki co najmniej przez połowę dniówek roboczych w miesiącu.

Wykaz stanowisk, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 i 2 art. 6 w

wymiarze półtorakrotnym, został ustalony - w wykonaniu delegacji ustawowej z ust. 3 art. 6 - w rozporządzeniu Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 21 stycznia 1984 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. Nr 10, poz. 44 ze zm.).

Wykaz stanowisk, na których pracę w myśl ust. 1 art. 6 zalicza się w wymiarze półtorakrotnym zawiera załącznik nr 2 do tego rozporządzenia. Jeżeli zaś chodzi o wykaz stanowisk kierownictwa i dozoru ruchu kopalń, na których praca jest wykonywana pod ziemią lub w kopalni siarki przez co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu, to są one wymienione w załączniku nr 3.

Według niewadliwego ustalenia Sądu Wojewódzkiego, co także podkreślił Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zagadnienia prawnego, stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę są wymienione w pkt. 4 załącznika nr 3. Z tego powodu treść uchwały należało dostosować do stanu faktycznego niniejszej sprawy. Przy rozważaniu zaś zagadnienia w tym zakresie niezbędna jest analiza art. 6 ust. 2 ustawy o z.e.g. Analizując art. 6 ust.2 nie można oderwać się od ust. 1 tego przepisu. W pkt. 2 i 3 ust. 1 wymienieni są zaś członkowie drużyn ratowniczych i mechanicy sprzętu ratowniczego tych drużyn. Odniesienie się w ust. 2 do ust. 1 pkt 1 i 2 tego samego przepisu oznacza więc, że pracownikom wymienionym w ust. 2, tj. pracownikom dozoru ruchu i kierownictwa ruchu kopalń, którzy pracują pod ziemią co najmniej przez połowę dniówek roboczych w miesiącu, zalicza się okresy pracy w wymiarze półtorakrotnym, o ile byli oni równocześnie członkami drużyn ratowniczych bądź mechanikami sprzętu ratowniczego tych drużyn. Taki wniosek wynika z całościowej analizy art. 6 ustawy o z.e.g., w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 1994 r. Należy jednak zaznaczyć, że takie unormowanie ma miejsce także po nowelizacji ustawy o z.e.g., dokonanej ustawą z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 385) z tym, iż obecnie objęci nim są pracownicy dozoru ruchu i kierownictwa ruchu kopalń, którzy pracują przez połowę dniówek roboczych pod ziemią, w kopalniach siarki lub w kopalniach węgla brunatnego.

Powyższe argumenty uzasadniają podjęcie uchwały tej treści, iż pracownikom kierownictwa i dozoru ruchu kopalń wymienionym w załączniku nr 3 do ww rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 21 stycznia 1984 r. przysługuje przelicznik 1,8 za każdy rok pracy, o ile byli oni równocześnie członkami drużyn ratowniczych bądź mechanikami sprzętu ratowniczego tych drużyn.

=====